

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE

Cl. regulamentului de a-
plicare a tarifului comer-
cial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foale înscrise în Registrul de
Publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1933.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 300 Lei
Pe 6 luni . . . 180 Lei
Pentru străinătate 900 Lei

Foale bisericescă-politică — Apar în fiecare Sâmbătă

Pasă de fă așisderea!

(+). Creștinismul e vieată, nu vorbărie în vânt. Suflul acestel vieți e iubirea, sub îndoită înfățișare: față de Dumnezeu și față de deapropapele. Cine gândește, simțește și lucrează altfel, e aramă sunătoare și chimval răsunător. Fie el chiar legiutor, preot ori levit în lumea celor chemați la mântuire. — Cei buni, și cari țin într'adevăr legea Domnului, învață și urmează nu pilda acestora, ci a Samarineanului milostiv. A cărui iubire o dovedesc faptele, nu vorbele. Și care iubire, în înfăptuirile ei, ni-se înfățișează așa:

1. Nu caută la față. Cuprinde pe toți câți au lipsă să li-se vină într'ajutor. Nu se uită la culoarea feței. Nu întreabă de limbă, de lege, de neam, de sectă, de obârșie, de pătură socială. — de nimic. „Un om oarecare“ e năpăstuit și trebuie ajutat. Atât. Celelalte toate urmează din această caldă și spontană hotărâre isvorită dintr'o iubire atotcuprinzătoare.

2. Razimă pe bunătatea nelățărită a inimii, care se vedește prin milă. Iubirea nu se de zăvor. Nu se însingurează în depărtare. Nu drămăluiește câștigul și pierderea. Nu poate trece cu vederea nevoia în care se sbate deapropapele. Nu înțelege, și nu vrea să înțeleagă, înțelepciunea celor nepăsători și reci. Samarineanul îndată ce a văzut pe cel stălcit de tâlhari, „i-s'a făcut milă de el“.

3. Mila aceasta nu e teoretică. Nu e un simțământ ușor, de suprafață, trecător, ce se sfârșește doar cu un oftat afectat, potrivit să facă impresie. Nu. Iubirea laudată de Mântuitorul, și dată ca pildă de urmat, e aceea care trece în faptă gândul bun: „Apropiindu-se, a legat ranele lui“. Vorba aleasă și meșteșugită, dacă nu-i susținută de fapta bună și frumoasă, e deșertăciune urită, și lui Dumnezeu și oamenilor.

4. Iubirea jertfelnică îi place Fiului lui Dumnezeu, care pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire a părăsit siavile cerești, s'a întromenit și s'a dat pătimirii până la jertfa Crucii. Binele nu se face numai dorind și stăruind să l înfăptuiască — alții. Cel puțin nu așa a purces Isus, despre care știm că spune Scriptura: „A început a face și a învăța...“ Tocmai contrarul a ceea ce vedem că se petrece de cele mai multe ori. Fiindcă-i ușor să te plătești cu sfaturi bune și îndemnuri la jertfelnicie — chiar și la suprema jertfă — privind, dela adăpost și dela înălțime, pe alții cari se frământă, duc nevoi, suferințe și mor, jos, în văltoarele vieții. Samarineanul milostiv toarnă, dintr'al său, untdelemn și vin pe ranele celui suferind. Mai mult: Plătește, firește că tot dintr'al său, nu din buzunarul altuia, ori din vistieria obștească, ospătarului la care l-a dus, numai să-l vadă înstrăvenit. De sine însuși își uită. Dânsul merge pe jos. E fericit că poate purta, pe cel greu încercat, pe dobitocul său.

„Va fi nevoie mare

— Prezența Cuvântului veșnic în evenimentele zilelor

de Ale a

„O, vino iar în cuibul de păcate,
Să smulgi din mâni haine biciul greu,
Coboară iar și adu-ne dreptate,
Să știm, și buni și răi, de Dumnezeu!“
(Al. Vlahuță)

Intunerecul crește mereu. Antihristul veacului nostru pare că-și exercită puterea infernală cu toată furia. Un fel de deism cuprinde inimile atâtor nenorociți, iar cei sacrificați murmură îngrijorați: „Dintru adâncuri am strigat către Tine Doamne...“

„Omenirea, vreme de patru ani încheiați, s'a improșcat cu sânge, spre a se hotări cine avea să aibă parte de răzorul cel mai mare și de punga cea mai plină. Slugile lui Mammon l-au izgonit pe Caliban în nesfârșite șanțuri protivnice, ca să se îmbogățească mai mult și să-i sărăcească pe dușmani. Dar această cumplită încercare n'a folosit nimănui. Mai călici ca la început, mai flămânzi de cum eram, toți s'au întos la picioarele de lut ale Zeului Negoțului, să-i jertfească pacea lor și vieța aproapelui... Marea încercare s'apropie de sfârșit. Omenirea depărtându-se de Evanghelie, s'a ales cu pustiul și moartea. Multe făgădueli și amenințări s'au împlinit. De-acuma, nouă desnădăjduiților, nu ne mai rămâne decât nădejdea întoarcerii tale. De nu vii să-i trezești pe adormiții cuibăriți în mocirla stătută a iadului nostru, e semn că osânda-ți pare prea scurtă și ușoară, față cu trădarea noastră“ (Giovanni Papini).

Isus e prezent. E viu. E printre noi. E în Evanghelie, în Euharistie și în Papa. El spune tuturor fiilor veacului acestuia:

5 Iubirea Samarineanului nu-i foc de paie. Nu-i o isbucnire momentană de cucoană sentimentală. Nu-i o sclipire efemeră. E o poruncă ce pornește din străfunduri de conștiință. E un imperativ categoric și statornic, ale cărui comandamente dăinuiesc, limpezi și obligatorii, atâta vreme cât dăinuiește și suferința de alinat: „A doua zi ieșind... i-au zis (gazdei): Poartă grijă de dânsul, și orice vei mai cheltui, eu, când mă voi întoarce, voi da ție“.

De inimi reci și seci e plină lumea. Și toți aceștia caută și găsesc îndreptățiri pentru purtarea lor. Dar numai în ochii proprii. Și pentru cine vrea să-i creadă. Mântuitorul, întorcându-și fața dela ei, ne îndreaptă privirea spre Samarineanul milostiv, cu îndemnul preasfânt și dumnezeesc: „Pasă de fă și tu așisderea!“ Numai așa vom plini Legea.

„Nu vă adunați vouă comori pe pământ, unde moliiile și rugina le strică și unde furii le fură și le sapă, ci vă adunați vouă comori în ceriu, unde nici rugina, nici moliiile nu le strică și unde furii nu le fură; căci unde este comoara voastră, acolo este și inima voastră“ (Mt. 6, 19-21). Care a fost atitudinea oamenilor față de acest imperativ evanghelic? O spune Papini:

„Dumnezeiasca Afacere și prea-cuviosul Ban covârșesc mai vajnic ca'n trecut mințile oamenilor săriți din minte. Cel ce are puțin vrea mult; cel ce are mult vrea mai mult; cel ce-a căpătat mai mult, vrea tot.“

„Nărașiți în risipa anilor de măceluri, cumpătații s'au deprins a fi lacomi, resemnații râvnitori, cinstiții s'au apucat de furtișaguri, cei curați la suflet de învoeli furișe. Oamenii se înavușesc prin camătă și silnicie: sub cuvânt că fac negoț; în numele marelui industrii practică pirateria câtorva în pofida multora. Delapidatorii și excrocii țin în păstrare banul obștesc; iar mita face parte din îndreptarul tuturor oliharhiilor. Ingâmfarea bogătașilor le-a vârat tuturor în cap că, pe pământul însfârșit scăpat de obsesia cerului n'are preț decât aurul, ceea ce se poate cumpăra și irosi cu aur“.

Iată motivul pentru care Mântuitorul a spus, că vor veni timpuri când „va fi nevoie mare, care n'a fost din începutul lumii, până acum nici vu va fi“ (Mt. 24, 22). Jalea, durerea, înclăstarea, ura și sălbătăcia zilelor noastre a întrecut pe cea a tuturor veacurilor. Echilibrul universal s'a pierdut, busola de orientare s'a întunecat, iar Evanghelia ne avertizează: „Căutați să nu Vă amăgească pe voi cineva, căci mulți vor veni în numele meu zicând: Eu sunt Hristos și pe mulți vor înșela. Și veți auzi de rășboaie și vești de rășboaie. Și se va scula limbă pe limbă, și împărăție pe împărăție, și vor fi ciume și foamete și cutremure pe alocurea, ci acestea toate sunt începătura durerilor“.

În acest smârc de murdărie — continuă Papini — amorțesc și se destramă toate credințele. Uneia singure i-se închină omenirea: Aceleia ce recunoaște mareața treime a lui Wotan, Mammon și Priap: Puterea, având drept simbol Sabia și drept templu Cazarma; Bogăția, având drept simbol Aurul și drept templu Bursa; Carnea, având drept simbol Phallus-ul și drept templu Bordelul. Această religia care domnește pe întinderea pământului, practică cu ardoare, prin faptele, dacă nu totdeauna și prin vorbele tuturor oamenilor din vremea de azi.

Apogeul însă și culmea durerilor se va atinge când va veni *apostasia* și se va arăta omul păcatului sau *Anticristul* prezis de sf. Pavel, care va birui prin faptul că tăria credinței creștinilor va fi asemenea casei zidite pe nisip și s'a pogorît ploaie și au venit râurile și au bătut vânturile și au lovit casa aceea și a fost căderea ei mare (Mt. 7, 27).

Europa, țara noastră și sufletele noastre, în anii din urmă au fost asemenea casei zidite pe nisip, și fiind lovite de valuri s'au dărâmat și se dărâmă. Refacerea pe care o așteptăm e ca și împărăția lui Dumnezeu despre care Hristos a zis: „De nu va întrece dreptatea voastră pe cea a vameșilor și a fariseilor, nu veți intra întru împărăția lui Dumnezeu”. Și cum trebuie să întrecă dreptatea noastră pe cea a vameșilor? Dumnezeuescul Răscum-părător e clar:

„Auzita-ți că s'a zis celor de demult: *Să nu ucizi*, iară cel ce va ucide vinovat va fi judecâții. Dară eu vă zic vouă, că tot cel ce se mânia pe fratele său în deșert, vinovat va fi judecâții.

Auzita-ți că s'a zis celor de demult: *Să nu fii desfrânat*. Dară eu vă zic vouă, că tot cel ce se uită la muiere ca să o poftască, iată a păcătuit cu ea în inima sa.

Auzit-ați că s'a zis celor de demult: Oricine-și va lăsa muierea sa, *să-i dea ei carte de slobozire*. Dară eu vă zic vouă că ce a împreunat Dumnezeu omul să nu despartă.

Auzita-ți că s'a zis celor de demult: *Să nu juri strâmb... ochiu pentru ochiu...* Să urăși pe vrășmașul tău... Dară eu vă zic vouă: Nicidecum să nu jurați, iertați celor cari vă greșesc și iubiți pe vrășmașii voștri” (Mt. 5, 21—40).

Ce face însă sârmana noastră omenire? Oamenii seucid unii pe alții, cultura și civilizația se distruge, iar „străvechea familie se fărâmițează: Căsătoria e nimicită de adulter și de bigamie; prăsila pentru mulți pare o pacoste și se feresc de ea prin tot felul de leacuri și lepădări voife; desfrâul întrece dragostea legitimă; sodomia își are panegiriștii

și lupanarele sale; ibovnicele, știute ori neștiute, ocârmuesc un nesfârșit norod de sifilitici și damblagii”.

Toate acestea constituie acel păcat despre care Isus zice: *Vai lumii de smintele*. A urât Mântuitorul așa de mult acest păcat, încât a poruncit că decât să-l comită cineva, mai bine să-și lege o piatră de grumaz să se arunce în mare, să-și scoată un ochiu, să-și taie o mână ori să-și amputeze un picior. Omul n'a voit să facă acest lucru; n'a voit nici să se mortifice și atunci Dumnezeu a permis catastrofa, măcelul, „zile cum n'au mai fost”, în care pentru vinovați au căzut atâția nevinovați: orbi, schiopi, schilavi etc.

Ceeace înseamnă că sunt iarăși actuale cuvintele Mântuitorului: *Securea e la rădăcina pomului*. Astăzi la rădăcina vieții noastre sunt două securi: a diavolului și a lui Hristos care ne spune: „Nu vă temeți de ceiceucid trupul, însă sufletul nu-l pot ucide, ci vă temeți, de ceice pot pierde și sufletul și trupul” (Mt. 10, 28).

Nici să nu să creadă că ceice urmează pe Isus s'ar pierde în anonimatul acestei lumi, căci „ai noștri și perii capului sunt numărați”.

Să nu descurajăm. Pe stema țării stă scris: *Nihil sine Deo*. Iară dacă Dumnezeu vrea ca această stemă să mai dăinuiească, așa după cum a răsturnat piatra de pe ușa mormântului, și după cum l-a eliberat pe Petru din închisoare, ne va mântui și pe noi de toți dușmanii cari ne înconjoară.

Și acum Isuse, „venit-a vremea — zice Papini — să ni-te arăți iarăși tuturor, spre a-i da un semn hotărîtor și neîndoios generației noastre. Vezi bine, Isuse, nevoia ce ne roade; vezi bine cât de mare ni-i marea nevoia; nu poți să nu știi cât ni-i de încolțitoare nevoia, cât ni-i de haină și adevărată strâmtoarea, sărăcia, desnădejdea; știi bine câtă trebuință avem de mijlocirea ta, cât suntem de nevoiți să te'n-torci iarăși pe lume. Fie și numai pentru un scurt răstimp, o întoarcere neașteptată, pe

dată urmată de-o neașteptată plecare: o singură arătare, o venire și întoarcere, o singură vorbă la venire, o vorbă singură la plecare, un singur semn, o singură dojană, o străfulgerare pe cer, o licărire în noapte, o despicare a văzduhului, o strălucire în noapte — un singur ceas din veșnicia ta, un singur cuvânt pentru marea-ți tăcere. Avem nevoie de tine, numai de tine, de nimeni altul” — Vino, Doamne, Isuse!

Dela Beiuș. Păr. protopop Lt. Col. *Govril Filimon*, confesorul unit al Corpului 7 Armată Timișoara, a vizitat, în zilele de 19-21 Oct. c., garnizoana orașului Beiuș și cantonamentele din județul Bihor. În scurta sa petrecere în cetatea Episcopului Vulcan, distinsul preot a fost găzduit la reședința episcopescă.

Duminea Misiunilor a fost sărbătorită în 24 Oct., ca și în anii trecuți, cu toată în-suflețirea. Predica zilei, la catedrală, a fost rostită de păr. dr. Iuliu Hirțea, secretarul Episcopiei. Pentru motive de interes local, serbarea tradițională de după amiază a fost amânată pe Duminea următoare, 31 Oct., când — în sala de festivități a liceului Samuel Vulcan — păr. protopop dr. Ilie Dăianu a conferențiat despre *Venerabilul Ieremia Valahul*. Evocarea nobilei figuri a acestui pribeag de dragul sfințeniei a înălțat sufletele alesei asistențe. — Programul de cântări, în care a fost încadrată conferința, s'a desfășurat sub conducerea păr. prof. M. Bruchental. Serbarea fost patronată de Comitetul eparhial al Uniunii Mariane a Femeilor, sub președinție dnei Eliza dr. Pavel, directoarea liceului român unit de fete.

Sâmbătă, 6 l. c., a avut loc, în sala de festivități a liceului de băieți, sărbătorirea maestrului *Francisc Hubic*, canonic on. și profesor de teologie, din prilejul împlinirii al 60 de ani de viață. Sărbătorirea marelui compozitor, din partea școalelor beiușene care — pe vremuri — l-au avut profesor, a fost onorată cu prezența I. P. S. Sale Valeriu

FOIȚA „UNIRII”

Blăjenii acum un sfert de veac

de Dr. Coriolan Suciu
dir. lic. „Sf. Vasile”

Primul războiu mondial, care din 1914 până în 1918 a însângerat pământul bătrânului nostru continent, în toamna anul 1918, deodată cu căderea frunzelor, se apropia de sfârșit.

În Septembrie 1918, Germanii încă se credeau destul de puternici. Feldmareșalul Hindenburg, în apelul său din 2 Sept. 1918, dat dela marele cartier către poporul și armata germană, pentru a risipi multele svonuri cari circulau în sinul populației și a soldaților germani, mai ales în urma afișelor lansate de aeroplanelor adversarului, ținea să desmintă acele „sfruntate minciuni” cari caută — zicea apelul — „să sdruncine credința poporului nostru în dreptatea cauzei noastre și în biruința finală”. Mareșalul conducător al armatei germane, după ce combătea afirmațiile dușmanului, ținea să accentueze în apelul său, că: „La răsărit am silit pe inamici să facă pace și suntem destul de tari să facem și în apus acelaș lucru, cu toate că sunt și Americani acolo”.

Evenimentele însă s'au precipitat. Puterile antantei au găsit călcâiul lui Achille al puterilor centrale pe frontul din Balcani.

În 14 Sept. 1918 generalul Franchet d'Esperay a străpuns frontul din Macedonia, pe Vardar, la joncțiunea dintre trupele bulgare și cele austro-ungare.

Frontul bulgar s'a prăbușit. În 27 Sept 1918 guvernul bulgar a fost nevoit să ceară dela comandantul suprem al oștirilor antantei din Salonic, încetarea ostilităților, cu scopul începerii tratativelor, pentru armistițiu și pace.

Capitularea ei necondiționată a urmat în curând.

Tot în ziua de 27 Sept. președintele Statelor Unite, W. Wilson, a precizat din nou condițiile de pace, iar la Viena se ținea un consiliu de coroană, menit să schimbe constituția Austriei, pentru a face federalizarea ei. Ministrul de externe al Austro-Ungariei, baronul Burian, care deja pe la mijlocul lui Sept. făcuse un demers către guvernele țărilor beligerante, pentru convocarea unei consfătuiri, în care să se trateze în mod neobligator chestiunea păcii, profită de vorbirea președintelui Wilson și face o nouă ofertă de armistițiu și pace, declarând că primește ca bază pentru începerea tratativelor de pace cele 14 puncte wilsoniene, precum și cele 4 puncte adresate congresului din Washington cu data de 12 Ianuarie 1918. (Cfr. ziarul „Unirea”, nr. 61 din 5 Oct. 1918, cu cele 14 + 4 puncte).

Ofensiva de pace se pornește cu toată puterea. Fronturile se destramă și tronuri încep a se surpa.

La începutul lui Octomvrie și guvernul german tatonează terenul pentru pace.

Românii din Ardeal își pun întrebarea: „Ce facem noi, în fața situației?”

Și fiindcă în Austria și Ungaria rezolvarea chestiunii naționalităților înainta cu pași repezi, tinzând la desfacerea diferitelor popoare din cadrele celor două națiuni asupritoare, în ziua de 18 Oct. Comitetul executiv al partidului național român din Ardeal, prin glasul dlui deputat *Dr. Alexandru Vaida-Voevod*, face în camera dela Budapesta declarația sa istorică, accentuând, că „După suferințe și lupte seculare națiunea română din monarhia austro-ungară așteaptă și pretinde validitatea drepturilor inalterabile și imprescriptibile la o deplină viață politică”.

Cuvântarea dlui Vaida a fost cuvântul poporului român, care își revendica dreptul său la libertate și unire națională.

Zarurile erau aruncate.

Pe când în țările puterilor centrale desorientarea era generală și crizele de guvern și cele constituționale se succedau vertiginos, Românii din Ardeal, cari simțeau că se apropie cu pași repezi ziua cea sfântă și mare a eliberării din cătușele multisekulare, își strâneau rândurile într'o impresionantă solidaritate națională.

În ziua de 4 Noemvrie 1918, un mănunchiu de *intelectuali din Blaj*, adresează prin ziarul „Unirea” (nr. 68 din 4 Noem. 1918) următoarea chemare, pe care o reproducem acum din prilejul împlinirii primului sfert de